

Het Isegghemsche Volk

Katholiek Volksgezind Weekblad

Tweede Jaargang. — Nr 30

Zondag 27^a Juli 1913

INSCHRIJVING

Een jaar : 3.00 fr. — 6 maanden : 2.00 fr.

Prijs per nummer : 5 cent.

DRUKKER-UITGEVER

We A. VAN MOORTELE-DE KEYSER

Rousselaerstraat, 3, ISEGHEM.

Gewone aankondigingen : 25 cent. de reke.

Rechterlijke aankondigingen : 1 fr. de reke.

Groote en langdurige aankondigingen volgens overeenkomst.

Voor de aankondigingen buiten de twee Vlaanders, zich wenden tot **AGENCE HARRIS**, Martelaarsplaats, 8, Brussel — Beursplaats, 8, Parijs — Cheapside, 113, London

Leest

in dit nummer, de volgende hoogst belangrijke artikels :

Van Vogels, door WARDEN OOM.

Een eerste antwoord.

Wat is 't beste? De redactie.

Ons mengelwerk: EVANGELINE.

Het vlas in Ierland.

Over Socialisme.

Op weg naar huis.

Over retraiten.

Buitenlandsch overzicht.

Onze Bonden.

ONZE PLATEN:

De feesten te Antwerpen.

In het belgisch leger.

VAN VOGELS.

Even als men in de geschiedenis der menscheit, volkeren ziet opkomen, groot worden en te niet gaan, even zoo ziet men dit verschijnsel, in het ras der vogelen.

Om buiten onze tijden niet te gaan — en alleenlijk te schrijven, over hetgeen wij met eigene oogen zagen gebeuren, — zullen we eenige vogelrassen opsommen, die stiltejes verdwijnen en andere die opkomen.

En zooals de geschiedenis ons de grondoorzaak meldt, van de grootheid en den ondergang van de verschillende volkeren, even zoo zullen we trachten die oorzaken te doen uitschijnen betrekkelijk de vogelrassen.

Onder de uitstervende rassen vermelden we vooreerst de **boomgaardvinken**.

Over slechts dertig jaar, was de vinkeman nog de prins van alle vogels in ons Vlaanderen; geen enkel boerenhof, geen enkele samenstelling van kortwoonsten, of ze hadden hun koppeltje vinken, man en wijf, die er leven en geestigheid bijbrachten.

Het gezang van de vinke — of liever, het slaan, het prachtig, krachtig, stalene, heil, hoog, klinkend slaan van den kranigen zang: *djing djing djing pratjiewie!* — klonk als zoet muziek in de ooren van de landelingen — en er ontstond niet zelden woordenwisseling tusschen gebuurs, over de meerdere artistieke weerde, van de eene vinke bij de andere. — Om kort te maken, de vinke was de voorliefde vogel — en als het gebeurde, dat men van gansch den zomerdag den vinkeman niet hoorde slaan, dan zat er gansch het hof mede in — en elk rilde: onze vinke is zeker gevangen!

Gevangen, voilà! Daar ligt de grootste oorzaak van haar verdwijnen. Gepakt met het net, verblind, in een vinkekotje opgesloten en aan den huisgevel gehangen.

Er is toch ook een andere reden aan haar verdwijning, namelijk: haar ongezelligheid en haar verregaande jaloerschheid en strijdust.

We schreven hooger op, dat ieder boerenhof zijn koppel vinken bezat, maar dat is toch betrekkelijk heel weinig; ziet eens de mussen, meezen en andere, dat heutepeut samen in grote benden en dat maakt leute onderéén, voor een oordje het voer; — maar twee vinkemans op één hof!... Wel wel, de wereld ware te klein — en de pluimen zouden er stuiven; neen, hitsiger goed is er in de helle niet.

Indien de vinken gezelliger geleefd hadden, zouden ze heel zeker meer voortgezet hebben, maar bekeert me een bitsige vinke en... een spartelachtige mensch!

Zoo komt het, dat die prachtvogeltjes, weinig vermenigvuldigd, en onmeedoogend nagejaagd, aan het uitsterven zijn.

't Mag waarlijk bijna een mirakel genoemd worden, nog vinkezing te hooren, want de weinige vinken die overschieten, vluchten uit de Vlaanderen weg, om met vrede gelaten te worden.

Hebben ze geen vijanden genoeg? de jongens die hun eitjes rooven en de vangers die de moeren stropen.

Een lieve vogel die ook reekaan verdwijnt, is de **kleine zwaluw**, ook euziezwaluw en witgatje genaamd. Overtijd speelden die schoone beestjes katjeduik in de lucht, bij heele benden — en nu... nu zitten ze morsdood en opgevuld, op de hoeden van 't vrouwvolk. 'k Wilde dat ze in spoken veranderen! (de opgevulde zwaluwen, wel te verstaan). Is dat nu niet jammer, van al die schoone vriendjes, die onze dagen

zoo verblijden? Is dat niet wraakroepend, die gezellige maatjes al te vangen, op te sluiten, te vermoorden, hun eitjes en jongskes te rooven — en ze op alle manieren te tormenteren?

En zeggen, zonder de onophoudelijke werking der heeren onderwijzers, op het hert en den geest hunner leerlingen, dat het nog veel slechter zou zijn!

Inderdaad, vooral de schooljongens zijn betinteld om de vogeltjes te rooven — en ze doen het straffeloos; ze doen het uit passie — en laten dan de kleine, lieve diertjes vergaan van den honger.

Alleen de onderwijzer staat zijn man en zijn steke; hij alleen vermaant, bewaakt en bestraft, zooveel het in zijne macht is.

Eere dus, aan wien eere toekomt. Eere en dank!

Nu een woordje over vogels die opkomen.

Over dertig jaar was het al zeer voldoende, als men een enkele **meerlaan** per geweste bezat — en hem te hooren schuifelen was een kermis, maar ook een buitengewone kans; — dit gebeurde dan ook slechts meest tegen kwaad weer, want de meerlaan, meer dan welke andere zanger, verdient den naam van: **kwaweervogel**. — Nu nochtans, is er bijna geen enkel boerenhof, dat zijn meerlaan niet heeft — en 't is een groot genot.

Aan wat die rasse vermenigvuldiging toeschrijven? Vooral hieraan, dat alle menschen die een beetje kunnen, nu een luthovetje hebben — en er mede gediend zijn, een meerlaan te mogen huizenieren en beschermen — althans tot in den frezetijd. — Zoo wonen en erwonen die wondere zotte zangers — en zoo leggen en broeden ze en vermenigvuldigen ze hun nageslacht, even als dit van Abraham, zonder stoornis. Ga maar eens zien in het hofje van mijnheer pastor mijnheer vrederechter, mijnheer notaris, mijnheer Die en Dat, ge zult overall een koppel wonende meerlaans vinden, die er ongehinderd leven, en vermenigvuldigen — en dan hun jongen uitstellen bij Pier en Cis op de plaatse zelve en ook te lande, bij de boeren, God zij gedankt!

We zouden nog een woordje moeten reppen over de **spreuwen**, die een nationaal en vooral kriekenaal gevaar geworden zijn, door hun gruwelijk getal. Deze hebben hun aangroei te danken aan de ontbossing — immers, nu zijn ze op stad en dorp gevallen; ze wonen er ongrijpelijk, vinden er eten in overvloed, zenden de eene kooi jongen achter de andere de wereld in en... 't zal blijven duren, want spreuwen lezen geen slechte boeken, lijk de menschen.

Algelijk, zou het vrouwvolk, in plaatse van zwaluwen, geen spreuwen op den hoed willen dragen, met 'n krieke of zesse?

WARDEN OOM.

WAT IS 'T BESTE ?

In een briefwisseling onder dezen titel deelde ons Zondag laatst Mr B. R. eenige bedenkingen mede nopens het wetsvoorstel van verzekering tegen ouderdom, werkonbekwaamheid en ziekte.

We zullen natuurlijk niet opnieuw heel de kwestie oprakelen, maar Mr B. R. zal ons toelaten niet van zijn gedacht te zijn en op zijn bedenkingen eenige bemerkingen te maken om de zaken recht op hun pootjes te zetten: We vreezen immers dat zijn schrijven bij vele lezers onnauwkeurige voorstellingen zou kunnen wekken.

Alzoo schrijft onze geachte briefwisselaar: « al de werklieden zullen moeten meedoen in de ziekenbonden, en de bazen zullen helpen betalen ». ...Maar, verschooning, Mijnheer! Alzoo blootweg algemeen vooruitgezet, dat is nevens de ware betekenis van de ware wet.

Al de werklieden moeten meedoen: de verplichting en zal feitelijk maar de nijverheidswerklieden treffen. En 't was zelfs een van onze bekniptelingen: dat de verplichting nog veel te weinig arbeiders zou omvatten: alzoo vallen bijna al de buitenwerklieden eruit.

Wij hebben dat inderdaad in 't lange en in 't breede uiteengedaan, en we dachten dat iedereen het wel zou gevat hebben.

Nu over den grond van de zake! Onze briefwisselaar aanvaardt de verplichting voor 't pensioen, maar hij is er tegen voor werkonbekwaamheid en ziekte! Hij brengt vooral twee redens bij die elders reeds wierden vooruitgezet:

DE FEESTEN TE ANTWERPEN.

Koning Albrecht in gesprek met de overheden.

- 1) Die verplichting zou kwalijk gekomen zijn.
- 2) 't Is te veel bemoeiing van den Staat.

- 1) Dat zou zooveel menschen ontevreden maken.

Ehwell! Dat is voor ons hoegenaamd geen reden: Want wij vragen ons af welke wet geen mistevredenen zou maken; en we weten bij ondervinding genoeg dat de maatregelen die het meest noodig zijn en nuttig, dikwijls meest slecht gekomen zijn bij hen die ze noodig hebben.

Hebben onze wetgevers bijvoorbeeld geaarzeld van de laatste legerwet te stemmen, al wisten ze dat ze voor zeer velen zou slecht gekomen zijn? Neen! Omdat ze ook beter wisten dat het bestaan van 't land ervan afhangt. Daarom hebben ze de kleingeestigheid over 't hoofd gezien.

Ehwell nu ook geldt het de grootste belangen van 't werkersgezin: het weerdig bestaan ervan verzekeren tegen de gevaren die de bron van dit bestaan kunnen afsluiten.

En bovendien om die belangen te vrijwaren, 'n wordt er op verre na zooveel niet gevraagd als door de legerwet. In veel gevallen zal er één lid van 't huisgezin 30 centiemen te weke moeten betalen, en wij houden het voor vast en zeker dat, in de tegenwoordige omstandigheden, die 30 centiemen gemakkelijk kunnen ingewonnen worden op het wekelijksch bierverteer, zonder dat er iemand zal vergaan van den dorst.

Dat men wat meer die waarheden, die ook wel mistevredenen zullen maken, voor oogen houde in de volksvergaderingen, en 't zal 't beste middel zijn om het rijp te maken voor de voorzienigheid! Men kan er dan nog het verminderen van 't getal herbergen bijvoegen, en dan zal men mogen de verheffing en ontwikkeling van ons volk verwachten!

- 2) Dat ware een te groote bemoeiing van den Staat. Ehwell! Met den besten wil van de wereld wij zien volstrekt niet hoe de Staat hier te verre gaat. 't Is 't oude liedje van de tegenstaanders van 't verplichtend onderwijs. De Staat en mag daar ook niet tusschen komen om de plichtvergeten ouders hun plichten te doen volbrengen ten opzichte van hun kinders. Alla toe! Staat en Staatbemoeiing 't zijn hier in België tot nu toe nog groote woorden en onze wetgeving en is nog niet halfwege van hetgeen we van haar mogen verwachten.

't Is waar, M. B. R. schijnt het contrarie te beweren als hij schrijft: « De openbare besturen wagen zich reeds te ver op dien weg. » — Is 't van België dat Gij spreekt? — Wel dan moeten wij U vragen: M. B. R. 't zou ons groot plezier doen wildet Gij één wet noemen die te ver gaat in dien weg! Wij kunnen er maar geen vinden!

Nu, om 't kort te maken: als de wet op de verzekeringen blijft steunen op de vrije onderlinge bijstanden en die vrijheid waarborgt, dan deelen wij de vrees van onzen briefwisselaar niet.

Om te eindigen moet er met nadruk gewezen worden op een bewering die we volstrekt niet kunnen aanvaarden. 't Is de volgende:

« De werklieden moeten zich door hun werk alles bezorgen dat ze noodig hebben om door

't leven te geraken en in hunne noodwendigheden te voorzien. Daarvoor dient de vakvereniging. Met de vakverenigingen kunnen de werklieden voort. »

Valsch! Valsch! Volledig valsch! en dat willen we in de ooren onzer lezers niet laten dringen zonder protest en antwoord.

Dat zou ten anderen willen zeggen dat er noch lijfrentgilden noch onderlinge bijstanden noodig zijn. Maar wij willen wel veronderstellen dat onze briefwisselaar dit zoo niet meent. Waarschijnlijk wil hij met ons betrouwen de scheiding die thans bestaat tusschen vakbeweging en mutualiteit, terwijl het gezond oordeel toch vraagt dat vakvereniging en onderlinge bijstand, met dezelfde leden zouden samengaan.

Maar daarmee is de vakvereniging nog niet een onderlinge bijstand, en is het dus onwaar dat de vakvereniging in alles voorziet: Ze voorziet zelfs nog niet in alle stoffelijke noodwendigheden.

De vakvereniging heeft meer dan werk genoeg met zich de kwestie van den boterham aan te trekken; en zoo zal het zeker nog wel langen tijd gaan. Maar nevens die kwestie, zijn de zedelijke en politieke belangen van den werkliedenstand: zijn ontwikkeling en zijn politieke ontvoogding. En dit is het werk van den werkliedenbond, de vereeniging van alle verstandige arbeiderskrachten die minstens al zoo noodig is als de vakvereniging.

Rechtuit gezegd, we durven het betrouwen en bekennen dat in veel plaatsen de vakvereniging de winsten heeft vermeerderd zonder den welstand te hebben kunnen vermeerderen; omdat de meerdere winst in verkwistende gaten verloren liep; omdat de werking ontbrak die aan de arbeiders leert dat de mensch niet enkel leeft van brood of spierkracht, maar vooral van geesteskracht en zedelijke waarde.

Daarom staat minstens nevens de vakvereniging de werkliedenbond, waarvan alle ware vakverenigingsleden ook deel moeten maken op gevaar-af maar half gebakken te zijn, en wiens leus is: Hooger-op!

DE REDACTIE.

HET VLAS IN IERLAND.

I.

Een woord vooraf.

Dit onderwerp heeft voor onze Leiestreek meer belang dan gelijk welk ander. 't Is immers het Iersch gezwingeld vlas dat in mededinging komt met onze beste middensoorten, tot bevoorrading van dezelfde vlasspinnerijen. Het mag wonder en vreemd voorkomen dat er in onze streek zoo weinig kennis is van de vlasteelt en vlassbereiding aldaar. 't Is niet nochtans dat er geene betrekkingen tusschen beide streken ontstaan zijn: immers, hoe lang is het geleden dat verscheidene ploegen vlasswerkers uit Wevelghem en elders naar Ierland zijn gevraagd geweest en gegaan, om er het vlas te bewerken op onze methode? Is zelfs ook hier en daar geen vlasshandelaar naar ginder geweest? Maar ja, toen dit gebeurde, was het, ten dienste van eene of andere spinnerij; wat zij te zien en te hooren kregen moesten zij bij hunne terugkomst verzwijgen..... en helpen hunne eigene bondgenooten uitbuiten in den dienst van den Engelschman.

